

עירובין כב: (משנה) עד כג: (11 שורות מלמטה)

ביאורי מושגים
בית סאתיים: שטחה של חצר המשכן. מאה אמה אורך על חמישים אמה רוחב (5000 אמות מרובעות). נקרא בית סאתיים, לפי שהוא שטח הראוי לזריעת סאתיים תבואה (26.5 ליטר).
 "שיעור זה נתנו חכמים לכל היקף מתוקן ואינו מתוקן כל צרכו כגון למחיצה שאין בה שתי וערב... ולהיקף שלא הוקף לדירה" (רש"י) שבמידה שקיים שיעור זה הרי דין המקום ככרמלית ואסור בטילטול ד' אמות. [וראה להלן את דעת ר"ע שסובר שהשיעור בהלכות שבת מועט קצת משיעור זה]

משנה

לאיזה סוג בור/באר עושים פסין?
 ר"ע: בור הרבים, באר הרבים, באר היחיד.
 ר' יהודה בן בבא: באר הרבים בלבד.

ולשאר הסוגים צריך לעשות מחיצה. (ראה תוס', רש"י, רש"ש)

שמואל פסק הלכה כר' יהודה בן בבא. [ומתוך פסקי שמואל הודגש שעושים פסין דוקא לבאר ודוקא לשל רבים] (וראה תוס')

כי יש כאן תרתי למעלותא. (מים חיים שלא פוסקים, וגם אם ייפסקו יש כאן רבים שמזכירים זה לזה)

משנה

שטח של גינה וקרפף עד בית סאתיים - מתי דינו כרה"י?
 ר' יהודה בן בבא: רק אם הוקף לדירה (וראה תוס').
 ר' יהודה: כאשר יש בו בור שיח ומערה (וכ"ש אם הוקף לדירה).
 ר"ע: תמיד דינו כרה"י (ואין צורך בכל הנ"ל).
מה המבנה הנדרש של שטח בית סאתיים (כדי שייחשב כרה"י)?
 ר' אליעזר: ריבוע.
 ר' יוסי: גם מלבן (שהאורך עד פי שניים מהרוחב).
שמועותיו של ר' אלעאי מר' אליעזר (שלא מצא להם חבר)
 1. אפילו שטח שלמעלה מבית סאתיים - אינו צריך להיות מוקף לדירה.
 2. אחד מאנשי חצר ששכח ולא עירב, וביטל את רשותו שבחצר (בלבד) - מותר לשאר אנשי החצר לטלטל מביתו.
 3. יוצאים בעקרבנין לשם מרור בפסח.

מהו שטח המקום המקסימלי במדויק?
 לר"ע: שבעים אמה ושיריים על שבעים אמה ושיריים (=4993.78 אמה מרובעות).
 לחכמים (מהמשנה ב-יח.): בית סאתיים (=5000 אמה).

שמואל פסק הלכה כר"ע וקר' יוסי.

הגמרא מגיה את דברי המשנה לאור דברי הברייתא: ר"א: המבנה הוא גם מלבן.

לאור זאת הגמרא מבארת שהמחלוקת היא: ר"א: לכתחילה מלבן. ר"י: לכתחילה ריבוע. (ראה פירוש אחר בתוס')